

ORDU İL EMNİYET MÜDÜRLÜĞÜ NEZARETHANELERİ ZİYARET RAPORU

Rapor No:
2026/57

Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik
Kurulu'nun 1/10/2026 tarihli ve
2026/1126 sayılı kararıyla oy birliğiyle
kabul edilmiştir.

KISALTMALAR.....	iii
TABLO LİSTESİ	iv
GİRİŞ.....	1
I. TESPİT, GÖZLEM VE GÖRÜŞMELER.....	2
II. DEĞERLENDİRME VE TAVSİYELER.....	6
A. Değerlendirme	6
B. Tavsiyeler.....	6
1. İl Emniyet Müdürlüğüne Yönelik Tavsiyeler	6

CMK	: Ceza Muhakemesi Kanunu
CPT	: Avrupa İşkenceyi Önleme Komitesi
OPCAT	: İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsani veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesi'ne Ek İhtiyari Protokol
para.	: Paragraf
TİHEK	: Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu
UÖM	: Ulusal Önleme Mekanizması

Tablo 1: Nezarethanelerin ölçü ve kapasiteleri 3

GİRİŞ

1. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu (TIHEK); 6/4/2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu ile insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmek üzere kurulmuştur.

2. Türkiye, 14/9/2005 tarihinde İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsanî veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokolü (OPCAT) imzalamıştır. 2011 yılında onaylanarak yürürlüğe giren ve Türkiye açısından bağlayıcılık kazanan OPCAT'in 1'inci maddesine göre Protokolün amacı: *“bağımsız uluslararası ve ulusal organların, işkence ve diğer zalimane, gayriinsani veya küçültücü muamele veya cezayı önlemek için, kişilerin özgürlüklerinden mahrum bırakıldığı yerlere düzenli ziyaretlerde bulunacağı bir sistem kurmaktır.”*

3. 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (1) bendi uyarınca OPCAT hükümleri çerçevesinde ulusal önleme mekanizması (UÖM) olarak görev yapmak Kurumun görevleri arasında yer almaktadır. Kanun'un 2'nci maddesinin birinci fıkrasının (k) bendine göre UÖM: *“İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsanî veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokol hükümleri çerçevesinde kişilerin özgürlüklerinden yoksun bırakıldığı yerlere düzenli ziyaretler yapmak üzere oluşturulan sistemi”* ifade etmektedir.

4. Suç işlediği şüphesi somut delillerin varlığı ile kuvvetle muhtemel olan kişinin kolluk kuvvetleri tarafından özgürlüğünden yoksun bırakılmasına ilişkin genel hükümler 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nda (CMK) yer almaktadır. CMK'nın 99'uncu maddesinde; *“Gözüaltına alınan kişilerin bulundurulacakları nezarethanelerin maddi koşulları, bu kişinin hangi görevlinin sorumluluğuna bırakılacağı, sağlık kontrolünün nasıl yapılacağı, gözaltı işlemlerine ilişkin kayıt ve defterlerin nasıl tutulacağı, gözüaltına alınmanın başlangıcında ve bu tedbire son verildiğinde hangi tutanakların tutulacağı ve gözüaltına alınan kişiye hangi belgelerin verileceği ile kolluk tarafından gerçekleştirilen yakalama işlemlerinin yürütülmesinde uyulacak kuralların yönetmelikle gösterileceği”* hükme bağlanmıştır.

5. 1/6/2005 tarihli ve 25832 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Yakalama, Gözüaltına Alma ve İfade Alma Yönetmeliği'nin 4'üncü maddesine göre

Nezarethaneler; “Şüpheli veya sanıkların haklarındaki işlemlerin tamamlanıp adli mercilere sevk edilinceye kadar bekletilmesi amacıyla yapılmış yerleri” ifade etmektedir.

6. 6701 sayılı Kanun’un 9’uncu maddesinin birinci fıkrasının (j) bendinde, TİHEK’in özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin bulundukları yerlere haberli veya habersiz düzenli ziyaretler gerçekleştirmek görev ve yetkisini haiz olduğu ifade edilmiştir.

7. Anılan görevin icrası kapsamında, 9/2/2026 tarihinde Ordu İl Emniyet Müdürlüğü¹ Nezarethanelerine habersiz bir ziyaret gerçekleştirilmiştir. Ziyaret Heyetinde; Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurulu üyesi ..., İnsan Hakları ve Eşitlik Uzmanları ... ve ..., İnsan Hakları ve Eşitlik Uzman Yardımcısı ..., TİHEK’in talebi üzerine Ordu Valiliği tarafından görevlendirilen Hekim ... yer almıştır.

8. Ziyaret, Müdürlük yetkilileri ile yapılan ön görüşme ile başlamıştır. Görüşmede UÖM hakkında genel bir bilgilendirme yapılmış, gerçekleştirilecek ziyaretin amacı ve yöntemine ilişkin bilgiler verilmiş ve İdareden İl Emniyet Müdürlüğü bünyesinde bulunan şubeler ve bu şubelerin gerçekleştirdikleri iş ve işlemler hakkında genel bilgiler edinilmiştir. Görüşmenin ardından Heyet, Asayiş Şube Müdürlüğü, Çocuk Şube Müdürlüğü, Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele (KOM), Terörle Mücadele (TEM) ve Narkotik Şube Müdürlüğü Nezarethanelerini ziyaret etmiştir.

9. Bu rapor, Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurulunun 24/12/2025 tarihli ve 2025/906 sayılı Kurul kararı ve Başkanlık makamının 29/1/2026 tarihli ve 61587 sayılı olurlarına istinaden 9/2/2026 tarihinde Ordu İl Emniyet Müdürlüğü Nezarethanelerine gerçekleştirilen ziyaret neticesinde edinilen tespit, gözlem ve şikâyetlerin ulusal ve uluslararası normlar bağlamında değerlendirilmesini ihtiva etmektedir.

I. TESPİT, GÖZLEM VE GÖRÜŞMELER

10. Akyazı Mah. Atatürk Bulvarında bulunan Ordu İl Emniyet Müdürlüğü binası 2020 yılında inşa edilmiş olup 2021 yılında faaliyete geçmiştir. Müdürlük, 10.164 metrekare (m²) açık ve 27.348 m² kapalı olmak üzere toplam 37.512 m² alanda hizmet vermektedir.

11. Müdürlük bina girişinde engelli rampasının bulunduğu ve bina içerisinde asansörün yer aldığı görülmüştür.

¹ Kısaca “Müdürlük” ifadesi kullanılacaktır.

12. Müdürlükte nezarethaneler hizmet binasının bodrum katında yer almaktadır. Söz konusu alanda, Asayiş, Çocuk, TEM, KOM ve Narkotik Şube Müdürlüklerine ait toplamda 20 nezarethane bulunmaktadır.

13. Nezarethanelerin 8'i Asayiş, 2'si TEM, 5'i Narkotik, 2'si Çocuk ve 3'ü KOM Şube Müdürlüklerine ayrılmıştır.

14. Nezarethanelerin ölçü ve kapasiteleri aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

NEZARETHANE NO	EN	BOY	YÜKSEKLİK	KAPASİTE
1	2,50	4,70	5,00	5
2	2,70	4,70	5,00	5
3	2,50	4,70	5,00	5
4	2,70	4,70	5,00	5
5	2,45	4,70	5,00	5
6	2,50	5,00	5,00	5
7	2,45	3,80	5,00	5
8	2,50	3,90	5,00	5
9	2,35	4,90	5,00	5
10	2,25	4,90	5,00	5
11	2,40	4,95	5,00	5
12	2,30	4,95	5,00	5
13	2,25	4,90	5,00	5
14	2,35	4,90	5,00	5
15	2,50	4,90	5,00	5
16	2,50	4,70	5,00	5
17	2,70	4,70	5,00	5
18	2,30	5,40	5,00	5
19	2,70	4,70	5,00	5
20	2,50	4,70	5,00	5

Tablo 1: Nezarethanelerin ölçü ve kapasiteleri

15. Asayiş Şube Müdürlüğüne ait nezarethane odalarının girişinde cinsiyet grubuna ilişkin tabelanın bulunduğu görülmüştür. İdare tarafından diğer Müdürlüklere ait

nezarethanelerde cinsiyet grubuna ilişkin tabela kullanımına ihtiyaç duyulmaması nedeniyle kullanılmadığı belirtilmiştir.

16. İdare tarafından ziyaret tarihinde nezarethanelerde 1 tutulan bulunduğu belirtilmiş ancak işlemlerinin hastanede devam etmesi nedeniyle tutulan ile görüşülememiştir.

17. Nezarethanelerin bodrum katında yer alması nedeniyle doğal ışığın yeterli düzeyde bulunmadığı ve yapay aydınlatmanın kullanıldığı görülmüştür.

18. İdare, nezarethanelerde ısıtma için merkezi sistem ile çalışan kalorifer kullanıldığını ve yapay havalandırma sistemi bulunduğunu belirtmiştir. Ziyaret tarihinde heyet tarafından nezarethanelerdeki ortam sıcaklığının normal seviyede olduğu gözlemlenmiştir.

19. Nezarethane odalarında bulunan oturma alanlarının yere sabitlenmiş olduğu, üzerlerinde tutulanların uyumasına elverişli yumuşak ve temizlenebilir materyal bulunduğu görülmüştür.

20. Nezarethanelerin bulunduğu koridorda saat bulunduğu ancak duvara asılı olmadığı görülmüştür.

21. Nezarethanelerde acil çağrı butonu bulunmadığı görülmüştür.

22. Nezarethanelerin bodrum katında bulunması nedeniyle koridorların bazı bölümlerde rutubet izlerinin olduğu ve ayrıca KOM Şube Müdürlüğü nezarethanelerinin bulunduğu alanda tavanda kısmi çökme olduğu görülmüştür. İdare, raporun yazım aşamasında ilgili tespitlere ilişkin gerekli tadilatın yapıldığını bildirmiş ve fotoğraflarını paylaşmıştır.

23. Nezarethane odalarında yeterli sayıda battaniye bulunduğu, battaniyelerin temiz olduğu ve tutulanların kendilerine zarar vermesini önlemek amacıyla kenarlarının söküldüğü görülmüştür.

24. İdare, tutulanlara verilen battaniyelerin her kullanımdan sonra Polisevi Şube Müdürlüğü tarafından yıkandığını belirtmiştir. Ziyaret esnasında kullanılmayan battaniyelerin nöbetçi personel odasında bulunan dolapta muhafaza edildiği ve temiz olduğu görülmüştür.

25. Nezarethanelerin yer aldığı bodrum katında 3'ü kadın, 3'ü erkek için olmak üzere 6 tuvalet/banyo bulunduğu görülmüştür. Yapılan incelemede sıcak suyun aktığı, söz konusu alanların temiz olduğu, sabun ve tuvalet kağıdının bulunduğu görülmüştür.

26. Nezarethanelerin bulunduğu alanda periyodik bakımları yapılmış yangın söndürme tüplerinin bulunduğu görülmüştür. İdare ayrıca, bina genelinde duman detektörü ve merkezi yangın alarm sisteminin bulunduğunu belirtmiştir.

27. İdare, nezarethane ve koridorların temizliğinin görevli personel tarafından günlük olarak gerçekleştirildiğini belirtmiş, ziyaret esnasında nezarethanelerin genel olarak temiz ve düzenli olduğu gözlemlenmiştir.

28. İdare tarafından tutulanların yemek ve su ihtiyacının Polisevi Şube Müdürlüğü tarafından karşılandığı, ayrıca talepleri halinde dışarıdan görevli personel aracılığıyla yiyecek temin edilebildiği belirtilmiştir. Ziyaret sırasında incelenen kamera görüntülerinde de tutulanlara yemek ve içme suyu verildiği gözlemlenmiştir.

29. Nezarethane talimatnamesi ve şüpheli ve sanık hakları bilgi formunun nöbetçi personel odasında yer aldığı görülmüştür.

30. *Güvenlik kameraları ile ilgili incelemeler yapılmış olup tespitler muhatap kuruma iletilmiştir.*

31. Nezarethane koridorlarında kamera kaydının yapıldığına ilişkin bir uyarı levhasının bulunmadığı görülmüştür.

32. *Güvenlik kameraları ile ilgili incelemeler yapılmış olup tespitler muhatap kuruma iletilmiştir.*

33. İdare, olası elektrik kesintilerine karşı sistemin kesintisiz güç kaynağı ile desteklendiğini, ayrıca enerji kesintilerinde otomatik olarak devreye giren merkezi bir jeneratörün bulunduğunu belirtmiştir.

34. Ziyaret Heyeti tarafından Nezarethaneye Alınanların Kaydına Ait Defter kayıtları incelenmiş, kayıtların eksiksiz tutulduğu ve görevli Cumhuriyet Savcısı tarafından düzenli olarak denetlendiği görülmüştür.

35. İdare, Müdürlük bünyesinde 6 müdafî görüşme odası ve 9 ifade alma odası bulunduğunu belirtmiştir. Ziyaret esnasında müdafî görüşme odaları ile ifade alma odaları incelenmiş; odaların tabelalandırılmasında karışıklık bulunduğu ve bu nedenle odaların kullanım amacının açık bir şekilde tespit edilemediği gözlemlenmiştir.

36. İdare, acil tıbbî müdahale gereken durumlarda 112 Acil Çağrı Merkezi aracılığıyla ambulans çağrıldığını ve ambulansın trafik durumuna bağlı olarak 10 ila 20 dakika içerisinde Müdürlüğe ulaştığını belirtmiştir.

37. İdare tarafından, tutulanların ilaç kullanmasını gerektiren durumlarda ilaçların, rapor veya reçete doğrultusunda görevli personel tarafından verildiği belirtilmiştir.

38. Ziyaret esnasında nezarethanelerin bulunduğu alanda ilk yardım malzemelerinin bulunmadığı görülmüş, Ziyaret heyetinde yer alan hekim tarafından ihtiyaç halinde kullanmak üzere ilk yardım malzemelerinin bulundurulmasının iyi olacağı değerlendirilmiştir.

39. İdare tarafından İl Emniyet Müdürlüğü bünyesinde 1.278 erkek ve 137 kadın personelin görev yaptığı, ilgili personel içerisinde nezarethane büro amirliklerinde görevli 13 erkek ve 3 kadın personelin bulunduğu belirtilmiştir.

40. İdare, Müdürlük bünyesinde görevli personelin hizmet içi eğitiminin İl Emniyet Eğitim Şube Müdürlüğü tarafından planlandığını, personelin 13/5/2025 ve 5/11/2025 tarihlerinde insan hakları eğitimi aldığını belirtmiştir.

41. İdare, son 1 yıl içerisinde Müdürlükte bir intihar vakası olmadığını, işkence ve kötü muamele iddiasıyla bir şikâyet alınmadığını belirtmiştir.

II. DEĞERLENDİRME VE TAVSİYELER

A. Değerlendirme

42. TIHEK'in UÖM kapsamında yürüttüğü faaliyetlerinin temeli ziyaret edilen kurumlarla pozitif yönde geliştirilecek iletişim doğrultusunda iş birliği esasına dayanmaktadır. Ordu İl Emniyet Müdürlüğü tarafından bütün bölümler ile gerekli bilgi ve belgelere erişim bekletilmeksizin sağlanmıştır. Bu çerçevede hem İl Emniyet Müdürlüğü hem de ziyaret edilen nezarethane alanlarındaki personelin ziyaret esnasında gösterdiği iş birliğine açık tutumları Ziyaret Heyeti tarafından memnuniyetle karşılanmıştır.

B. Tavsiyeler

1. İl Emniyet Müdürlüğüne Yönelik Tavsiyeler

43. Tutulanların doğal ışıktan mümkün olan en üst düzeyde yararlanabilmelerini sağlamak amacıyla, binanın fiziki imkânları da dikkate alınarak gerekli iyileştirmelerin yapılması; bunun mümkün olmadığı durumda ise doğal ışık eksikliğinin etkilerini azaltacak uygun tedbirlerin alınması²,

44. Müdafî görüşme odaları ile ifade alma odalarının kapılarında bulunan tabelaların odaların fiilî kullanım amacıyla uyumlu olacak şekilde düzeltilmesi ve odaların doğru şekilde tanımlanmasını sağlayacak gerekli düzenlemelerin yapılması³,

² Avrupa İşkenceyi Önleme Komitesi (CPT) Standartları, CPT/Inf(92)3-part1, para.42: “Bütün polis hücreleri, içinde bulundurulan kişi sayısına göre makul büyüklükte olmalı ve gerekli ısklandırma (uyku süresi hariç, okumaya yetecek kadar ışıık) ve havalandırma şartlarına sahip olmalıdır; tercihen hücrelerde doğal ışıık olmalıdır...”.

³ CPT/Inf(92)3-part1, para.38: “Polis nezaretinde olan kişilerin avukata erişimi, avukatla temasa geçme ve avukat tarafından ziyaret edilme hakkını (her iki durumda da yapılan görüşmelerin gizliliğini temin eden şartlar altında) ... içermelidir.”. Yakalama, Gözaltına Alma ve İfade Alma Yönetmeliği'nin “Müdafî ile görüşme” başlıklı 21'nci maddesinin ilgili bölümüne göre; (1) Şüpheli veya sanık vekâletname aranmaksızın müdafî ile her zaman ve konuşulanları başkalarının duyamayacağı bir ortamda görüşebilir ... (3) Her kolluk biriminde

45. Gözaltında bulunan kişilerin zamanı takip edebilmelerini teminen, nezarethanelerin bulunduğu koridorda bulunan saatin kolaylıkla görülebilecek bir noktaya duvara monte edilmesi ve çalışır durumda bulundurulması,

46. Mahremiyetin ve kişisel verilerin korunması amacıyla nezarethane odalarının girişine veya içine tutulanların bulundukları alanın kamera ile izlendiğini bildiren bir uyarı yazısının asılması⁴,

47. Nezarethanelerde tutulanların acil durumlarda görevli personele derhâl ulaşabilmelerini sağlamak amacıyla, uygun nitelikte bir acil çağrı sisteminin kurulması⁵,

48. Olası yaralanma ve acil sağlık durumlarına karşı hazırlıklı olunmasını sağlamak amacıyla, nezarethanelerin bulunduğu alanda ilk yardım malzemesi bulundurulması,

49. Asayiş Şube Müdürlüğü dışındaki nezarethane odalarının girişinde cinsiyet grubuna ilişkin tabelanın asılması,

hususları tavsiye edilmektedir.

görüşme için uygun şartları haiz görüşme odası ayrılır.”. Yakalama, Gözaltına Alma ve İfade Alma Yönetmeliği’nin “Nezarethane ve ifade alma odası” başlıklı 25’inci maddesinin altıncı fıkrasına göre: “İç ve dış emniyeti sağlanmış, özel surette hazırlanmış, teknik donanımlı, bağımsız yerlerin ifade alma odası olarak kullanılmasına özen gösterilir.”.

⁴ 24/3/2016 tarihli ve 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu’nun “Veri sorumlusunun aydınlatma yükümlülüğü” başlıklı 10’uncu maddesine göre; “(1) Kişisel verilerin elde edilmesi sırasında veri sorumlusu veya yetkilendirdiği kişi, ilgili kişilere; a) Veri sorumlusunun ve varsa temsilcisinin kimliği, b) Kişisel verilerin hangi amaçla işleneceği, c) İşlenen kişisel verilerin kimlere ve hangi amaçla aktarılabilceği, ç) Kişisel veri toplamanın yöntemi ve hukuki sebebi, d) 11 inci maddede sayılan diğer hakları, konusunda bilgi vermekle yükümlüdür.”

⁵ CPT/Inf/E(2002)1-Rev. 2015, para.48: “Polisin gözetimi altındaki kişilere karşı sahip olduğu özen yükümlülüğü, bu kişilerin güvenliğinin ve fiziksel bütünlüğünün sağlanması sorumluluğunu da içerir. Bu nedenle, gözaltı alanlarının uygun şekilde izlenmesi, polisin üstlendiği özen yükümlülüğünün ayrılmaz bir parçasıdır. Gözaltında tutulan kişilerin, her zaman kolaylıkla gözetim personeliyle iletişime geçebilecek durumda olmalarını sağlayacak uygun tedbirler alınmalıdır. CPT heyetleri, birçok ziyaret sırasında, polis nezarethanelerinin polis memurlarının normalde bulunduğu ofislerden veya görev masalarından oldukça uzakta bulunduğunu ve ayrıca gözaltındaki kişilerin polis memurlarının dikkatini çekmelerini sağlayacak herhangi bir aracın (örneğin bir acil çağrı sistemi) bulunmadığını tespit etmiştir. Bu tür koşullarda, gözaltındaki kişiler arasında yaşanabilecek şiddet olayları, intihar girişimleri, yangın gibi çeşitli olaylara zamanında müdahale edilememesi yönünde ciddi bir risk bulunmaktadır.”. Avrupa Cezaevi Kuralları, Kural 18.2 (c): “Mahpusların personel ile gecikmeksizin irtibat kurmasını mümkün kılan bir alarm sistemi olmalıdır.”